

B I L T E N

Aktuelni problemi u zaštiti
bilja i mere njihovog
suzbijanja u mesecu junu

*„Poljoprivredna stručna služba
Šabac“ d.o.o*

U1.Vojvode Putnika 26, Šabac

tel.015/301-820

autor:
dipl.ing.Jasmina Jocković

Voćarstvo:

○ **Jabučasto voće-**

Jabučasto voće

- Jabuka tokom ovog perioda (prva i druga dekada aprila) prolazi kroz fenofaze intenzivnog vegetativnog razvoja.). Pored toga, prema meteorološkim izveštajima, za ovaj period predviđa se i nestabilno vreme sa mogućim intenzivnim padavinama.. Zato je ovo veoma osetljiv period zaštite jabuke tokom trajanja primarnih zaraza fitopatogenom gljivom *Venturia inaequalis*, Zbog svega pomenutog veoma je važno obaviti preventivnu zaštitu jabuke u ovom periodu, pre ostvarenja uslova za zarazu prouzrokovane čađave krastavosti. Preparati sa preventivnim delovanjem su najkvalitetnija i najbezbednija zaštita jabuke u ovom periodu. Tamo gde nije moguće izvesti preventivnu zaštitu jabuke (zbog velikih površina ili iz nekog drugog razloga) izuzetno je važno obaviti zaštitu neposredno posle kiše nekim od preparata sa kurativnim delovanjem u kombinaciji sa preparatima preventivnog delovanja. U principu, treba izbegavati upotrebu klasičnih preparata sa kurativnim delovanjem kada to nije apsolutno neophodno, zbog očuvanja njihove kurativne vrednosti, da bi mogli biti efikasno upotrebljeni u kritičnim momentima za zaštitu jabuke. Obavezno dodati i insekticid Lebaycid 0,15% zbog jabukovog smotavca i lisnih minera. Takođe, zbog identifikacije rđaste grinje dodati i preparat Vertimec (a.m.abamektin) u konc.0,075-0,1%+Nu film 0,15%

-**Čađava krastavost** je jedna od glavnih nosilaca troškova zaštite jabuke. Neblagovremena i neadekvatna zaštita od ovog oboljenja može da prouzrokuje velike gubitke.. Oboljenje se javlja rano u proleće u vreme kretanja vegetacije, kada se otvaraju prvi listići.. optimalna temperatura za klijanje spora kreće se u intervalu 7-25°C. Kod nižih temperatura potreban je duži period vlaženja da spore proključaju i izvrše infekciju. Izbor fungicida zavisi od strategije zaštite, fenofaze jabuke, ostvarene infekcije, stepena infekcije.

-**Pepelnica jabuke**-ometala razvoj lista, lastara, cveta i rodni pupoljaka. Najintenzivnija infekcija ostvaruje se u periodu pred cvetanje i u samom cvetanju. Za ostvarenje zaraze ne trebaju posebni uslovi što se tiče vlage i temperature, zaraza se širi tokom cele vegetacije. Kod suzbijanja je izuzetno važno mehaničko uklanjanje obolelih lastara u toku zimske rezidbe ili u toku vegetacije.

-**Obična kruškina buva**-Napadnuto stablo je prekriveno čađavom prevlakom, kao posledica medne rose, koju izlučuju larve, a pogodna je za razvoj gljiva čađavica. Mednom rosom se hrane mravi, tako da je njihovo prisustvo na mladima pouzdan znak da je psila prisutna.

Larve se hrane sisajući sok, najrasprostranjenija je na bujnim stablima. U toku jedne vegetacije ima četiri generacije. Larve se masovno pojavljuju u maju i prave velike štete na cvetu i mladim plodićima. Prvi pregled obavljamo u martu, i ako je veliki broj jaja prisutan obavljamo tretman. Ostala prskanja po potrebi.

- **Jabučni smotavac**-direktno oštećuje plod. Prva generacija izaziva opadanje crvljivih plodova, proređuje i smanjuje rod. Javlja se početkom maja do polovine juna. Druga generacija izaziva takođe crvljivost plodova koji delom opadaju, a delom ostaju na stablu do berbe. Javlja se julu i avgustu. U prvoj generaciji leptiri polažu jaja na listiće i plodove, a u drugoj na plodove i to najčešće gde se plodovi dodiruju.

-**Savijači pokožice ploda (Tortricidae)**-u zasadima jabuke savijači pokožice ploda se pojavljuju od kraja juna i početka jula. Njihove gusenice zapredaju i oštećuju vrhove lastara, a kasnije se sele na plodove gde oštećuju pokožicu ploda. Zbog razvučenog leta, više vrsta, skrivenog načina života potreban je dobar izbor i vreme primene preparata. Preporuka: Cotnion-za suzbijanje letnjih generacija, kao i Confidor 200 SL

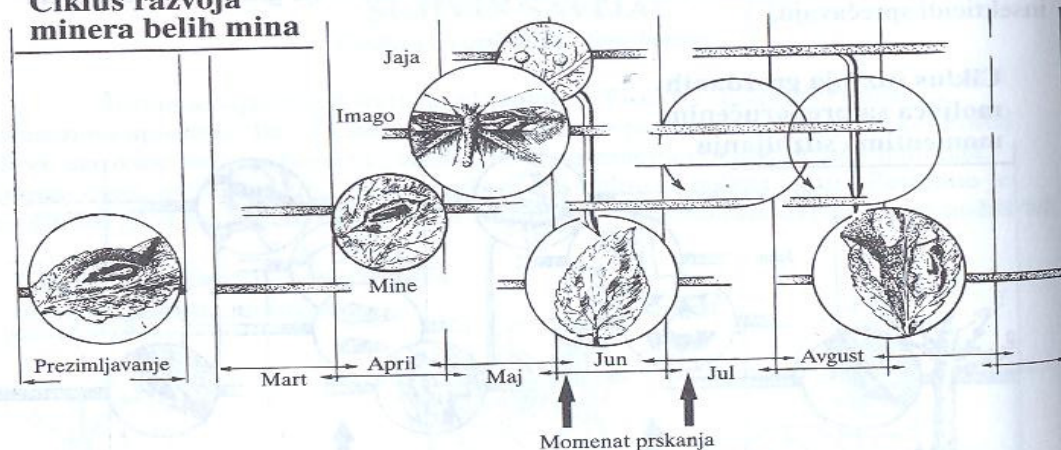


savijač pokožice ploda

LISNI MINERI

Njihove gusenice žive na listu, a oštećenja koja prave i koja se vide na listu nazivaju se mine. Najzastupljeniji su na jabučastom voću i to mineri okruglih i belih mina. Imaju tri generacije. Prvi let počinje krajem aprila, drugi u drugoj polovini juna, a treći u avgustu. Leptiri polažu jaja na list, gusenice se ubušuju ispod pokožice lista, i tu pravi minu, izgrizajući tkivo lista smanjuju asimilacionu površinu. Prskanja obaviti sa dosta vode kupanjem stabla i ponoviti posle 14 dana.

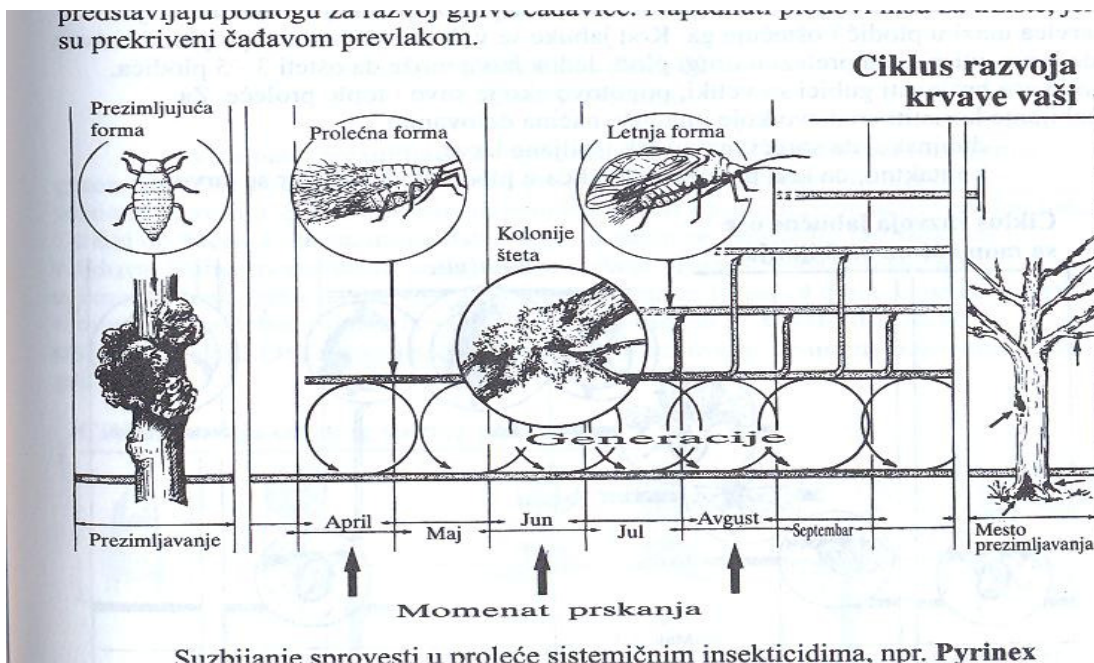
Ciklus razvoja minera belih mina



Krvava vaš - *Eriosoma lanigerum*

Nastanjuje bujnije zasade, i to niže i vlažnije položaje, gde prouzrokuje štete u obliku rakrana na stablu koje je prekriveno kolonijama vaši. Štete na plodovima su posledica lučenja medne rose koja je izvanredna podloga gljivama čađavicama. Prezimljuju na stablu ili korenovom vratu. Rađaju žive mlade koje se odmah šire po zasadu i prave štetu. Kolonije vaši formiraju beličastu paučinu koja predstavlja voštana vlakna, koja pod pritiskom oslobađaju tečnost crvene boje po čemu je i dobila ime. Ima 10-12 generacija godišnje. Suzbijanje sprovesti u proleće sistemčnim insekticidima, a u toku leta i jeseni dobre rezultate daju i insekticidi iz grupe neonikotinoida

predstavljaju podlogu za razvoj gijve čađavice. Napadnata površina lista su prekriveni čađavom prevlakom.



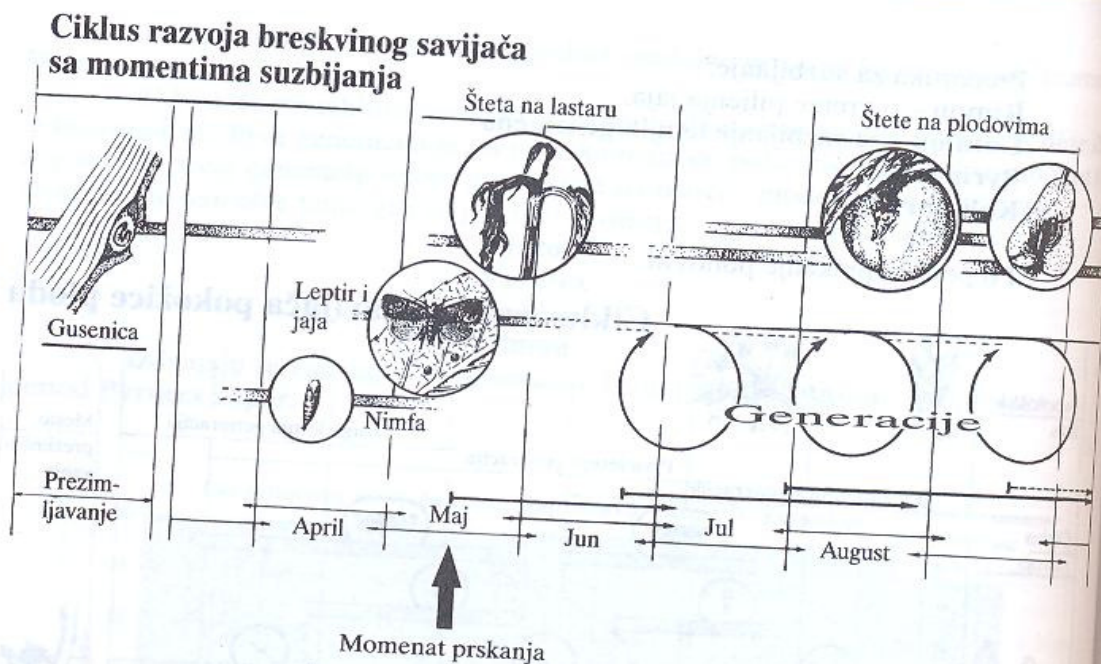
Koštičavo voće-

Višnja-obavezno zaštititi plodove jer su osetljivi u ovom periodu na napad trešnjine muve.Preporuka je isprskati insekticidom Decis (a.m. deltametrin) u konc.0,07%.

Šljiva-zbog smotavca ploda ,vaši ,grinja obavezno prskati sa preparatom Mospilan (a.m.acetamiprid) u konc. 0,025%+ Abastate (a.m. abamektin) u konc.0,075-0,1%+Nu film 0,15%+Dithan (a.m.mankozeb) u konc 0,25% zbud suzbijanja prouzrokovača bolesti.

Breskva- za suzbijanje bolesti i štetočina preporučujemo Merpan (a.m. kaptan) u konc.0,25%+Tonus (a.m.acetamiprid)

-Breskvin savijač-U prvoj generaciji oštećuje lastare i plodiće,a u drugoj plodove.Ima dve generacije koje se preklapaju.Preoprika za suzbijanje je dva prskanja u prvoj generaciji,koje treba uzvesti tokom maja i u junu.



-**Šljivin savijač**-pravi štete na plodovima.Pored šljive napada plodove kajsije i breskve..Prva generacija polaže jaja krajem maja,a druga u julu.Ima razvučen let.Potrebno je pregledati plodove i preduzeti mere zaštite.U drugoj generaciji kod kasnih sorti izvesti dva tretmana.

-**Trešnjina muva**-Let imaga ove štetočine počinje tokom maja,jaja odlaže na plodove u vreme kada plod počne menjati boju.Ženka legalicom ulaže jaje u plod.Ispiljene larve se ubušuju u plod posle 5-6 dana.Takvi plodovi trešnje i višnje nisu za tržište.

ŠTITASTE VAŠI-polifagne štetočine,malih dimenzija,ali izazivaju velike štete.Oštećenja se manifestuju sušenjem rodnihih grana,a kod jačeg napada propadanje celog stabla. Larve se kreću po stablu,grančicama i plodovima,samo u prvoj fazi razvoja,te je to i jedini momenat suzbijanja.U tabeli je dat prikaz domaćina,kretanja larvi i momenta suzbijanja

Domacini i vreme kretanja larvi i suzbijanja nekih vrsta štitastih vašiju:

| Vrsta vaš | Domaćin | Vreme kretanja larvi i suzbijanja |
|--|---------------------------------|--|
| Jabučna školjkasta vaš <i>Quadropsidiotus ostreaeformis</i> | jabuka, kruška, šljiva, breskva | jun |
| Zapetasta štitasta vaš <i>Lepidosaphes ulmi</i> | jabuka, kruška, višnja, šljiva | kraj aprila, početak maja |
| Dudova štitasta vaš <i>Diaspis pentagona</i> | breskva, šljiva, kajsija, orah | kraj maja, početak juna, kraj jula i početak avgusta |
| Crvena štitasta vaš <i>Epidiaspis leper</i> | kruška, jabuka, šljiva, kajsija | kraj maja, početak juna |

Jagodasto voće

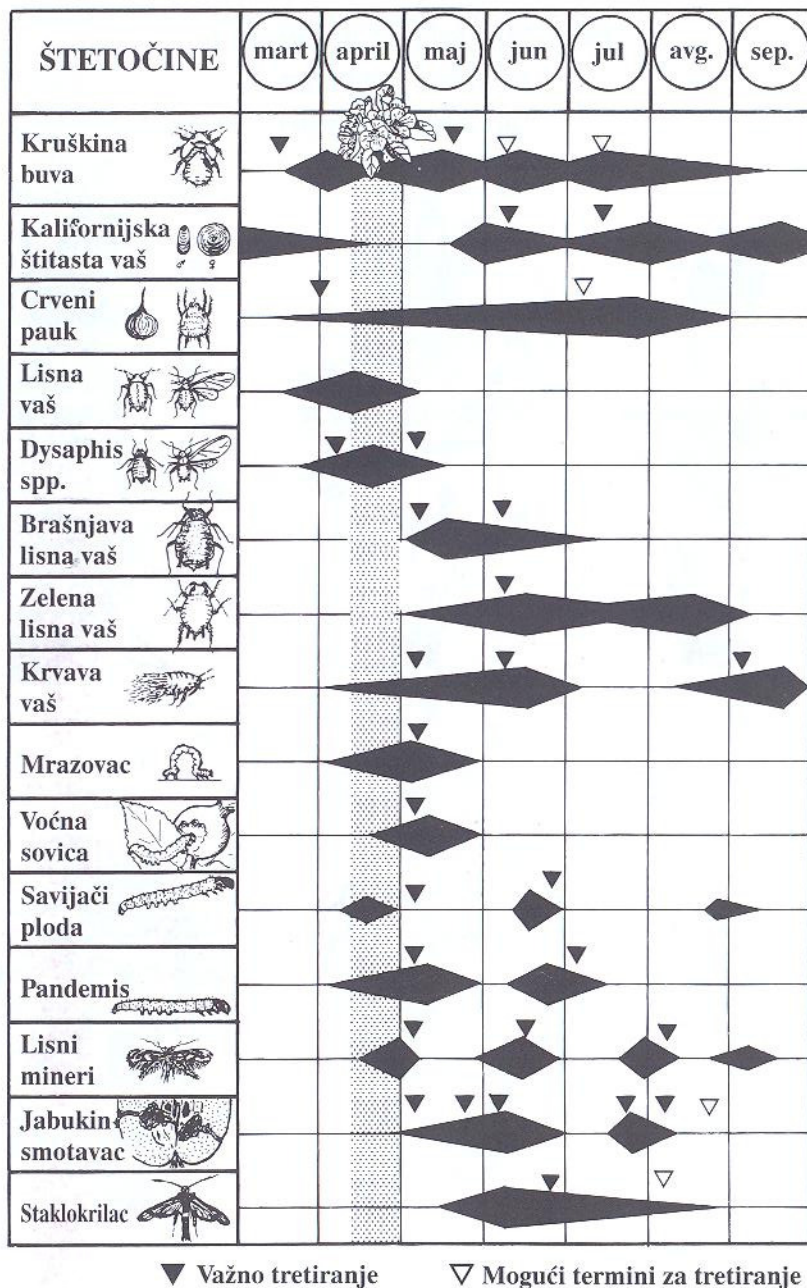
- **Malina** se nalazi u fazi berbe,te se preporučuje tretiranje protiv truleži Teldor 500(a.m fenheksamid) u konc.0.15%
- **Uvenuće pupoljaka rodnihi lastara-rouzrokovač *Didymella aplanata*** je veoma značajno oboljenje kome treba posvetiti posebnu pažnju.Zaraza najčešće nastaje u pazuhu lista gde se zadržavaju kapi vode.Oboljenje se širi na pupoljke i noduse,spušta se po izbojku istvaraju se mrke pege u dužini 5-6 cm.Simptomi oboljenja se najčešće uočavaju u donjoj polovini izdanka.Pupoljci zakržljavaju,a u proleće ne dolazi do njihovog razvoja.Za sprečavanje bolesti važno je imati zdrav sadni materijal,primenjivati agrotehničke mere i odstranjivati obolele izdanke.**Obavezna hemijska zaštita tokom vegetacije!**

Malinina buba-*Byturus tomentosus*-ekonomski najznačajnija štetočina maline,jer uništava cvet i plod.Javlja se u proleće pred cvetanje.Odrasli insekt se hrani lisnim i cvetnim pupoljcima do otvaranja cveta.uvlači se i u cvet,oštećuje ga i tu polaže jaja.Ispiljene larve nastavljaju da izgrizaju mlade plodiće,oštećuju ih i prljaju.Period suzbijanja je od pojave štetočine do cvetanja.

Malinina mušica-*Thomasinia theobaldi*-nagriza tkivo lastara i stvara uslove za razvoj bolesti izazvanihi gljivicama *D.aplanata* i *Leptospheria conithirium*.Ova štetočina ima 4 generacije .Prva se javlja krajem aprila ili početkom maja,druga u julu,treća sredinom avgusta,a četvrta u septembru.Larve se ubušuju ispod kore na izboju,prave ranice i oštećuju lastar,koji se lako lomi pri obradi ili jačem vetru.Prva generacija se suzbija pred cvetanje.

PRISUTNOST I MOMENTI SUZBIJANJA ŠTETOČINA U VOĆARSTVU

Prisutnost i momenti suzbijanja štetočina u voćarstvu



Dodatak

20

Jezgrasto voće

Leska-treba obratiti pažnju na grinje početkom aprila, a već sredinom aprila kada dnevne temperature budu iznad 20°C pa do sredine juna maseca, treba prskati na svakih 15 dana protiv imaga *Balaninus nucum* (prouzrokača crvljivosti ploda) Insekticidima različitog mehanizma delovanja

Suzbijanje korova u voćnjacima – suzbijanje korova u voćnim zasadima je uvek aktuelno i za one koji to nisu učinili predlaže se da u najskorijem vremenu primene herbicide Reglon ili Gramokson u količini od 3 – 4 lit/ha u zoni reda uz obavezne mere zaštite da preparat ne dospe gajene biljke. Površina između redova se zaledini i po potrebi kosi radi lakšeg pristupa sa mehanizacijom. U slučaju mestimične pojave rizomskih višegodišnjih korova kao što su zubača, pirevina, sirak i poponac preporučujemo primenu preparata na bazi Glifosata u količini 8 – 10 lit/ha samo na mestima gde su pomenuti korovi prisutni. Takođe, posebno skrećemo pažnju da ovaj preparat ni u kom slučaju nesme dospeti na izbojke – mladare odnosno rodne grane jer može prouzrokovati sušenje kompletnih biljaka.

Ratarstvo:

Strna žita

- ✓ **Soja**- obratiti pažnju na pojavu grinja.Preventivno prskati obode njiva nekim akaricidom zbog prevencije,da ne bi došlo do prenamnoženja istih.

Povrtarstvo

Učestale kiše početkom meseca koje se smenjuju sa toplim vremenom su dobara kombinacija za razvoj bolesti i štetočina na povrću koje se gaji na otvorenom.

Radi sprečavanja bolesti koristiti sistemične fungicide .

Posebnu pažnju obratiti na plamenjače krompira i parardajza, jer su štete ogromne.

LISNE VAŠI

Lisne vaši su jedna velika grupa ekonomski vrlo značajnih štetočina.Poznato je 250 štetnih vašiju na svim gajenim biljkama (krompir,jabuka,breskva,ozimai ječam i pšenica,povrće,rezano cveće,voću...)

Lisne vaši čine direktnu štetu sisanjem biljnih sokova što dovodi do hloroze,deformacije lista i ploda,zaostajanje u porastu.Indirektne štete nastaju usled lučenja „medne rose“ koju naseljavaju

gljive čađavice,koje remete proces fotosinteze ili smanjuju tržišnu vrednost plodova.Drugi vrlo značajan vid indirektnih šteta je prenošenje biljnih virusa.

Suzbijanje lisnih vašiju na otvorenom polju podrazumeva praćenje prisustva štetočine pregledom parcela.Kada brojnost jedinki dostigne ekonomski prag štetnosti pristupa se suzbijanju preparatima.U zatvorenomprostoru(plastenici,staklenici) treba preduzeti sve raspoložive mere da se

smanji mogućnost naseljavanja objekta sa vašima (antiinsekatske mreže, primena žutih lepljivih ploča i traka).

ŠTETNE GRINJE

Štetne grinje su teško uočljive, ali prčinjavaju velike štete!

Sišu sokove na naličju lista, a pri brojnijoj populaciji i na licu lista. Dolazi do žućenja i bronziranja lista. Na ovaj način se zaustavlja rast mladara i plodova. Treba je suzbijati kada je brojnost mala, a u slučaju prenamnožavanja treba izvesti dva tretiranja u razmaku 10 do 14 dana.

ŠTETNI PUŽEVI

Puževi u uslovima dužeg vlažnog, kišovitoog vremena ili u plastenicima mogu da prčinjavaju znatne štete. Izgrizaju velike rupe na lisnoj površini, a na plodovima velike izgrizotine. Osim po simptomima njihovo prisustvo odaju i tragovi sluzi i ekskrementi. Aktivni su noću pa zaštitu treba sprovoditi predveče, jer su preko dana na skrivenim ili vlažnim mestima.

